

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

11 decembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecătorii – Ion Arhiliuc și Iurie Diaconu, examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sâli și de avocatul Iurie Chifiac în numele inculpatului Garbuz Mihail împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2013, în cauza penală în privința lui

Garbuz Mihail Vasile, născut la 18 aprilie 1965, originar din r-nul Slobozia și domiciliat în mun. Chișinău, Gh. Asachi 1 "A", cetățean al R. Moldova.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. Instanța de fond din 02 august 2011 - pînă la 11 decembrie 2012;
2. Curtea de Apel Chișinău din 16 ianuarie - pînă la 08 mai 2013;
3. Curtea Supremă de Justiție din 08 octombrie - pînă la 11 decembrie 2013;

Colegiul penal asupra recursurilor,-

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 11 decembrie 2012, Garbuz Mihail a fost achitat de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Vrabie Serghei a fost respinsă

2. De către organul de urmărire penală, Garbuz Mihail a fost învinuit pentru faptul că el, la 13.04.2011, aproximativ pe la orele 08:45, conducînd automobilul de model "Fiat" cu n/î BL DG-457, în mun. Chișinău pe bd. Ștefan cel Mare din direcția str. Vlaicu Pîrcălab spre str. Vasile Alecsandri, pe banda dreaptă de circulație, încălcînd prevederile art. 45 alin. (1) și (2); 58 alin. (3) RCR, neținînd seama de faptul că se deplasează pe prima bandă de circulație, iar pe banda a 2-a de circulație se deplasa un troleu, care-i bloca posibilitatea de a vedea întreg carosabilul, aflîndu-se în imediata apropiere de intersecția cu str. M. Eminescu și trecerea de pietoni amplasată în intersecția dată, a comis accidentarea pietonului Serghei Vrabie, care se deplasa din partea stîngă spre dreapta relativ direcției de deplasare a unității de transport. Urmare a impactului conform raportului de examinare medico-legală nr. 942/D din 21.04.2011 pietonul s-a ales cu vătămări corporale medii.

3. Procurorul a contestat cu recurs sentința instanței de fond, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul **Garbuz Mihail** să fie condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce

mijloace de transport pe un termen de 2 ani, iar în baza art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată să-i fie suspendată condiționat pe un termen de 2 ani.

În susținerea cerințelor sale procurorul apelant a invocat că vinovăția inculpatului Garbuz M. de săvârșirea infracțiunii incriminate a fost pe deplin dovedită în volum deplin prin cumulul de probe prezentate de partea acuzării și cercetate în instanța de fond: declarațiile părții vătămate Vrabie S., ale martorilor Dorohin O. și Racovici V., prin raportul de expertiză medico-legală nr. 942/D din 21.04.2011, procesul verbal de cercetare la fața locului, schița accidentului rutier și planșa-foto, certificatul de accident rutier, raportul R-1 nr. 302 din 13.04.2011.

Mai mult, instanța de fond la adoptarea sentinței de achitare nu a luat în considerație faptul că martorii oculari indică direct la faptul că partea vătămată S. Vrabie, când traversa-se mai mult de jumătate de carosabil, la semaforul pentru transport se conectase culoarea verde și, că automobilul de pe banda stîngă și troleibuzul de pe a doua bandă au frînat, cedînd trecerea pietonului.

Astfel, instanța greșit a conchis că S. Vrabie a încălcat cerințele pct. 23 alin. (3) din RCR, deoarece în lipsa refugiului pe bd. Ștefan cel Mare, pietonul legal a finisat trecerea drumului fiind surprins de semnalul roșu al semaforului în timpul traversării. Faptul că s-a conectat culoarea verde a semaforului, nu înseamnă că se permite deplasarea fără a se asigura, deoarece RCR prevede că la apariția semnalului verde a semaforului, conducătorul este obligat să cedeze trecerea vehiculelor deja angajate în trecerea intersecției, indiferent de direcția lor de deplasare, precum și pietonilor care finalizează trecerea carosabilului, cum de fapt legal, a procedat în conformitate cu prevederile pct. 23 al RCR, partea vătămată S. Vrabie.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2013, a fost admis apelul procurorului, casată decizia instanței de fond, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care **Garbuz Mihail** a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la amendă în mărime de 150 unități convenționale, în sumă de 3.000 lei.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, fiind încasat de la Garbuz Mihail în beneficiul lui Vrabie Serghei 1.000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În temeiul art. 225 alin. (3) CPP, acțiunea civilă în latura prejudiciului material, a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a constatat în fapt că, inculpatul **Garbuz Mihail** la 13.04.2011, aproximativ pe la orele 08:45, conducînd automobilul de model "Fiat" cu n/î BL DG-457, în mun. Chișinău pe bd. Ștefan cel Mare din direcția str. Vlaicu Pîrcălab spre str. Vasile Alecsandri, pe banda dreaptă de circulație, încălcînd prevederile art. 45 alin. (1) și (2); 58 alin. (3) RCR, neținînd seama de faptul că se deplasează pe prima bandă de circulație, iar pe banda a 2-a de circulație se deplasa un troleu, care-i bloca posibilitatea de a vedea întreg carosabilul, aflîndu-se în imediata apropiere de intersecția cu str. M. Eminescu și trecerea de pietoni amplasată în intersecția dată, a comis accidentarea pietonului Serghei Vrabie, care se deplasa din partea stîngă spre dreapta relativ direcției de deplasare a unității de transport. Urmare a impactului conform raportului de examinare medico-legală nr. 942/D din 21.04.2011 pietonul s-a ales cu vătămări corporale medii.

4.2. La adoptarea soluției date, instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatului **Garbuz Mihail** de săvârșirea infracțiunii incriminate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, se confirmă prin:

- declarațiile părții vătămate Vrabie Serghei;
- declarațiile martorului Dorohin Oleg, Racovici Valentin;
- procesul-verbal de cercetare la fața locului, schița accidentului rutier și planșa foto (f.d. 4-10);
- certificatul de accident rutier din 13.04.2011 (f.d. 11);
- raport R-1 nr. 302 din 13.04.2011 (f.d. 3);
- raportul de expertiză medico-legală nr. 942/D din 21.04.2011 (f.d. 34);

Analizând și apreciind în cumul probele cercetate, instanța de apel a conchis că probatoriul legal administrat și verificat în cauză, confirmă clar și incontestabil faptul comiterii de către inculpatul Garbuz M. a infracțiunii incriminate, iar declarațiile acestuia sunt o metodă de apărare aleasă de către inculpat în scop de a se eschiva de la răspunderea penală pentru fapta comisă, or versiunea invocată nu coroborează cu celelalte probe.

Astfel, instanța de apel, cu referire la art. 23 alin. (3); 58 alin. (3) RCR a menționat, că martorii oculari indică direct la faptul că partea vătămată S. Vrabie, când traversase mai mult de jumătate de carosabil, la semaforul pentru transport se conectase culoarea verde, însă automobilul de pe banda stângă și troleibuzul de pe a doua bandă au frânat, cedând trecerea pietonului. Mai mult, în fața inculpatului se afla trecerea de pietoni și indicatorul rutier care l-a informat de faptul dat, astfel, ultimul trebuia să fie prudent deoarece a recunoscut în instanță că vizibilitatea întregului carosabil pentru el era redusă, reieșind și din acel motiv că în stînga lui era un troleibuz care închidea cîmpul de vizibilitate.

Deci, faptul că s-a conectat culoarea verde a semaforului, nu însemna că se permite deplasarea fără a se asigura de securitatea la trafic, iar partea vătămată S. Vrabie a procedat legal, finalizînd traversarea carosabilului, mai ales că la acea intersecție nu este refugiu pentru a aștepta culoarea verde, or, conform Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 20 din 08.07.1999 ”Cu privire la aplicarea legislației examinării cauzelor penale referitor la încălcarea a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport în cadrul regulilor de securitate”, - *nu poate fi temei pentru eliberarea conducătorului auto de răspundere penală în cazul în care în acțiunile lui există componenta infracțiunii, chiar și în cazul în care regulile circulației rutiere au fost încălcate și de pietonul pățimit.*

Reieșind din cele expuse, instanța de apel a constatat existența temeiului real - fapta prejudiciabilă săvârșită, temeiului juridic - (componenta infracțiunii) de tragere la răspundere penală a inculpatului Garbuz M. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(1) Cod penal.

4.3. La individualizarea pedepsei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 16; 61 alin. (1), (2); 75-78 Cod penal și reiterează următoarele, iar acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Vrabie S., instanța de apel a admis-o parțial, doar în partea despăgubirilor pentru dauna morală și a considerat că suma de 1.000 lei este suficientă să compenseze acel prejudiciu moral cauzat prin acțiunile inculpatului. La stabilirea cuantumului acestei despăgubiri instanța de apel a reținut faptul că însăși condamnarea inculpatului cu stabilirea pedepsei prezintă în sine o satisfacție morală

pentru pățimit, dar și faptul că partea vătămată într-o mare măsură este vinovat de accidentul rutier deoarece la traversarea carosabilului nu a respectat întocmai cerințele RCR.

Totodată, instanța de apel în temeiul art. 225 alin. (3) CPP, a lăsat fără soluționare acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material și doar a admis-o în principiu deoarece inculpatul nu a prezentat probele necesare pentru justificarea sumei solicitate.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin (1) pct. 6), 10) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată, deoarece instanța de apel în viziunea recurentului, la aplicarea pedepsei inculpatului nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, iar pedeapsa stabilită nu este echitabilă în raport cu fapta comisă și nu va atinge scopul pedepsei penale.

5.1. Avocatul Iurie Chifiac în numele inculpatului Garbuz Mihail, la fel în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței instanței de fond fără modificări.

În susținerea cerințelor sale, avocatul recurent și-a exprimat pe larg dezacordul său cu modalitatea de apreciere a probelor, invocând în acest sens că, decizia instanței de apel, prin care s-a dispus condamnarea lui Garbuz M. se bazează pe depozițiile neconsecutive ale părții vătămate Vrabie S., care se contrazic cu depozițiile martorilor Dorohin O. și Racovici V..

Astfel, atât martorul Dorohin O., cât și Racovici V. au arătat, că lumina roșie pentru pietoni s-a aprins, când partea vătămată Vrabie S. se afla la mijlocul carosabilului și toate unitățile de transport au început deplasarea la lumina lor verde. Tot atunci, partea vătămată a început să alerge.

Automobilul, care era mai aproape de el și troleibuzul care se deplasa pe banda a doua au reușit să frâneze, iar Garbuz M., vizibilitatea căruia era redusă de troleibuz, nu a reușit să frâneze. În același timp martorii au menționat, că nu automobilul condus de condamnat a lovit partea vătămată, ci invers, Vrabie S., alergând, s-a lovit de automobilul, condus de Garbuz M., în partea laterală a acestuia.

O probă incontestabilă, care ar demonstra legătura cauzală dintre acțiunile participanților la accidentul rutier produs și consecințele survenite, ar putea fi servit o concluzie a expertizei auto-tehnice. Însă, instanța de apel neîntemeiat a respins demersul avocatului inculpatului, privind numirea unei astfel de expertize.

Prin urmare, interpretarea instanței de apel, că anume Garbuz M. și nu Vrabie S. este vinovat în comiterea accidentului, este eronată și poartă un caracter de presupunere, deoarece Garbuz M. nu dispunea de condiții tehnici pentru a evita impactul, or, în speță de către instanța de apel nu s-a ținut cont de prevederile art. 8; 26 alin. (3); 389 CPP.

6. Verificând argumentele invocate de procuror și de avocatul Iurie Chifiac în numele inculpatului Garbuz Mihail, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea recursurilor ordinare, reieșind din următoarele considerente.

Referitor la recursul ordinar declarat de procuror.

6.1. Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) CPP, hotărîrea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Însă, aceste temeuri pentru declararea recursului ordinar nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului înaintat, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

6.2. Potrivit textului recursului, recurentul este de acord cu circumstanțele de fapt stabilite, însă, critică hotărîrea instanței de apel sub aspectul greșitei individualizări a pedepsei aplicate, însă, nu aduce argumente concrete în raport cu temeurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) CPP.

În acest context, Colegiul penal menționează că, potrivit art. 424 alin. (2) CPP, instanța de recurs judecă cauza numai în limitele temeurilor prevăzute de art. 427 CPP, fiind în drept să judece și în baza temeurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului. Această dispoziție legală definește natura juridică a recursului ca fiind o cale de atac devolutivă de drept.

De aici rezultă că, în cazul în care recursul nu este motivat, instanța de recurs se află în imposibilitate de a judeca cauza în sensul agravării situației condamnatului, dat fiind că lipsește obiectul judecării respective. Concomitent, avînd obligația de a judeca recursul în conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) CPP, instanța poate lua în considerație, din oficiu, temeurile prevăzute de art. 427 CPP, dar cu condiția să nu înrăutățească situația inculpatului.

Instanța de recurs nu poate, din oficiu, să evalueze alte temeuri în drept ale cazului de casare, decît cele invocate de recurent cu referire la textul de lege citat, cu excepția cînd, prin soluție, nu se agravează situația părții împotriva căreia este declarat recursul.

Astfel, în ipoteza în care recurentul și-a motivat recursul fără a indica temeiul de casare prevăzut în art. 427 CPP, neexistînd o sancțiune procesuală pentru omisiunea arătată, instanța de recurs va analiza criticile recursului fără a influența hotărîrea în defavoarea condamnatului.

6.3. Așa fiind, Colegiul penal reține că, criticele formulate de recurent, enunțate la pct. 5 al prezentei decizii, prin care se susține că instanța de apel la stabilirea pedepsei inculpatului a ignorat prevederile art. 61, 75 Cod penal, - instanța de apel le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 4.1. și decizia instanței de apel în totul corespunde prevederilor art. 414, 417 CPP, soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, și a cărei reluare nu se mai impune.

Instanța de recurs, respinge argumentele recurentului, precum că la individualizarea pedepsei inculpatului, instanța de apel neîntemeiat i-a stabilit o pedeapsă prea blîndă – amendă în mărime de 150 unități convenționale în sumă de 3.000 lei și, că pedeapsa nu este echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, or, în acest aspect, instanța de apel just a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, luînd în considerație gradul pericolului social al infracțiunii comise, că

infracțiunea imputată inculpatului este mai puțin gravă (art. 16 alin. (3) Cod penal) și prevede una din pedepsele alternative – amendă, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele atenuante ale cauzei, inculpatul se caracterizează pozitiv, antecedente penale lipsesc, este căsătorit și are la întreținere un copil minor, astfel fiind respectate în integritate dispozițiile art. 7, 61, 75 Cod penal.

La fel, Colegiul penal menționează, că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată și executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corectării și reeducării vinovaților, avînd în vedere atît principiul prevăzut în art. 4 Cod penal – umanismul legii penale, cît și prevederile art. 61 Cod penal.

În atare circumstanțe, raportînd situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) CPP, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărîrii adoptate în cauza inculpatului Garbuz M. și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar declarat de procuror, ca fiind vădit neîntemeiat.

***Referitor la recursul ordinar declarat de avocatul Iurie Chifac în
numele inculpatului Garbuz Mihail.***

6.4. Potrivit art.432 CPP, instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că, recursul este declarat peste termen.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercitat calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția cînd întîrzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art. 230 CPP, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Lecturînd materialele cauzei, Colegiul penal constată că, conform procesului-verbal din 08.05.2013 (f. d. 143), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența avocatului Iu. Chifac și inculpatului Garbuz M., cu anunțarea lor despre pronunțarea și primirea deciziei integrale la 06.06.2013, ulterior, la data stabilită aceștia din urmă nu au fost prezenți.

Așadar în speță, termenul de declarare a recursului conform art. 422 CPP, a început să decurgă **din 06.06.2013** de la pronunțarea deciziei integrale, iar recursul ordinar declarat de avocatul Iu. Chifac în numele inculpatului Garbuz M. a fost declarat **la 26.07.2013**, prin urmare, a fost declarat peste termenul de 30 de zile stabilit de lege.

Avînd în vedere că, în situația cînd instanța de recurs respinge recursul ca fiind tardiv, nu se expune asupra circumstanțelor de drept ale cauzei și legalității hotărîrii adoptate, din acest punct de vedere, nu există temei de a se expune asupra legalității deciziei instanței de apel referitor la condamnarea lui Garbuz M..

Astfel, raportând situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin.(2) CPP, rezultă că lipsesc temeiuri de drept de casare a hotărîrii adoptate în cauza inculpatului Garbuz M. și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului declarat de avocatul Iurie Chifiac în numele inculpatului Garbuz Mihail, ca fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sâli și de avocatul Iurie Chifiac în numele inculpatului Garbuz Mihail, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 mai 2013, în cauza penală privindu-l pe **Garbuz Mihail Vasile**, al procurorului, - ca fiind vădit neîntemeiat și al avocatului, - ca declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la 09 ianuarie 2014.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu